

Seat No. : _____

AL-130

April-2023

M.A., Sem.-IV

510 : Economics

[Economics of Social Infrastructure-II]

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. સ્વાસ્થ્ય અને સ્વાસ્થ્ય કાળજી વચ્ચેનો ભેદ જણાવી, સ્વાસ્થ્ય અંગે માંગ અને પુરવઠા દ્વારા સ્વાસ્થ્ય કાળજીનું સ્વરૂપ ચર્ચો. 14
અથવા
(A) સ્વાસ્થ્ય કાળજી અને વૈકલ્પિક ખર્ચ વિશે ટૂંકનોંધ લખો. 7
(B) સ્વાસ્થ્ય અંગે બજાર નિષ્ફળતા અને સરકારની કામગીરી પર ટૂંકનોંધ લખો. 7
2. વિવિધ દેશોમાં સરકાર દ્વારા થતા સ્વાસ્થ્ય અંગેના વિવિધ ખર્ચનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
સ્વાસ્થ્ય પદ્ધતિમાં સુધારણા અંગે જાહેર અને ખાનગી મિશ્ર પદ્ધતિ દ્વારા વિકેન્દ્રીકરણ અંગે ચર્ચા કરો. 14
3. (A) પ્રણાલિકાગત અને બિનપ્રણાલિકાગત શિક્ષણ વિશે ટૂંકનોંધ લખો. 7
(B) શિક્ષણ, રોજગારી અને ઉત્પાદકતા વિશે ટૂંકનોંધ લખો. 7
અથવા
શિક્ષણમાં મૂડીરોકાણ અંગે ખર્ચ-લાભ વિશ્લેષણ વિશે ચર્ચા કરો. 14
4. ભારતની શિક્ષણ પદ્ધતિ વિશે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
શિક્ષણમાં ખાનગીક્ષેત્ર અને જાહેરક્ષેત્રની કામગીરી વિશે ચર્ચા કરો. 14
5. બહુવૈકલ્પિક પસંદગીના પ્રશ્નો : (12 પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે 7 પ્રશ્નોના જવાબ લખો.) 14
(1) સ્વાસ્થ્યમાં વિમા યોજના બજાર નિષ્ફળ જાય છે, કારણ કે
(a) તત્કાલીન લાભો મળતા નથી.
(b) ઘણી વખત ભવિષ્યના લાભો પણ ગૂમાવવા પડે છે.
(c) ઉપરના (a) અને (b) બંને
(d) ઉપરનું કશું જ નહિ

- (2) શા માટે સ્વાસ્થ્ય પદ્ધતિની કાર્યક્ષમતા અગત્યની છે ?
 (a) દર્દીના સ્વાસ્થ્ય લાભાર્થે (b) હોસ્પીટલના લાભાર્થે
 (c) (a) અને (b) બંને (d) અન્ય
- (3) સ્વાસ્થ્ય સેવા અંગે નાણા ફાળવણીના સ્ત્રોતો કયા છે ?
 (a) કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર (b) બિનનફાકારક ટ્રસ્ટો
 (c) ખાનગી વ્યક્તિગત ખર્ચ (d) ઉપરના તમામ
- (4) પ્રત્યેક દેશમાં સ્વાસ્થ્ય કાળજીની નાણા ફાળવણીમાં શાના તરફ ધ્યાન કેન્દ્રીત કરવું જોઈએ ?
 (a) દર્દીનો અધિકાર (b) અધિકાર અને નિયમો
 (c) સેવાની ગુણવત્તા (d) ઉપરના તમામ
- (5) સ્વાસ્થ્ય અંગેની વૈશ્વિક સંસ્થાનું ટૂંકું નામ શું છે ?
 (a) WTO (b) WHO (c) GATT (d) TRIPS
- (6) 1990 ના ડેટા મુજબ ભારત પોતાની વાર્ષિક કાચી ગૃહ પેદાશના કેટલા ટકા સ્વાસ્થ્ય કાળજી પાછળ ખર્ચે છે ?
 (a) 6% (b) 30% (c) 20% (d) 50%
- (7) શિક્ષણ મોડેલ મુજબ વ્યવસ્થિત, માળખાગત અને હેતુસિદ્ધ માટેનું કાયદેસરનું શિક્ષણ એટલે
 (a) ઔપચારિક (b) અનૌપચારિક
 (c) (a) અને (b) બંને (d) અન્ય
- (8) આપણી જરૂરીયાત અને રસ મુજબ ઘરે વાંચન અને ગૃહ કાર્ય એ કયા પ્રકારના શિક્ષણનું ઉદાહરણ છે ?
 (a) ઔપચારિક (b) અનૌપચારિક
 (c) (a) અને (b) બંને (d) અન્ય
- (9) સ્વાસ્થ્ય અંગે મૂલ્યાંકન માટે લાભ-ખર્ચ વિશ્લેષણનું સૂત્ર –
 (a) $\frac{\text{વૈકલ્પિક લાભ (i)}}{\text{વૈકલ્પિક ખર્ચ (i)}}$ (b) વૈકલ્પિક લાભ (i) $\times$ વૈકલ્પિક ખર્ચ (i)
 (c) $\frac{\text{વૈકલ્પિક ખર્ચ (i)}}{\text{વૈકલ્પિક લાભ (i)}}$ (d) વૈકલ્પિક ખર્ચ (i) + વૈકલ્પિક લાભ (i)
- (10) ભારતની વર્તમાન ઔપચારિક શિક્ષણ પ્રથા કેવી છે ?
 (a) શિખવાના કેન્દ્રવાળી (b) પરીક્ષાના કેન્દ્રવાળી
 (c) જ્ઞાન કેન્દ્રી (d) અન્ય
- (11) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિનું ટૂંકું નામ શું છે ?
 (a) NIP (b) NDP (c) NEP (d) NNP
- (12) ભારતીય શિક્ષણ પ્રથામાં પહેલા ધોરણથી ગ્રેજ્યુએટ, માસ્ટર અને રીસર્ચ ડીગ્રી કયા વિભાગમાં છે ?
 (a) ટેકનીકલ શિક્ષણ (b) સામાન્ય શિક્ષણ
 (c) ડીપ્લોમા શિક્ષણ (d) અન્ય

Seat No. : _____

AL-130

April-2023

M.A., Sem.-IV

510 : Economics

[Economics of Social Infrastructure-II]

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. State the difference between health and health care. Discuss the nature of health care by demand and supply of health. 14

OR

(A) Write short note on Health care and Opportunity Cost. 7
(B) Write short note on Market failure and role of government of health. 7
2. Discuss and evaluate various countries' expenditure on health by government. 14

OR

Discuss reforms on decentralization and mix method of public and private mix health system. 14
3. (A) Write short note on formal and non-formal education. 7
(B) Write short note on Education, Employment and Productivity. 7

OR

Discuss on Cost-benefit analysis about Investment in Education. 14
4. Discuss about Indian Education System. 14

OR

Discuss on the role of the private sector and public sector in Education. 14
5. Multiple Choice Questions : (Write any 7 questions answer out of 12 questions) 14
  - (1) Insurance market fail in health because –
    - (a) Not getting instant benefits
    - (b) Sometimes future benefits also been lost
    - (c) (a) and (b) both of above
    - (d) None of the above
  - (2) Why is health system efficiency important ?
    - (a) Gain for patients' health
    - (b) Gain for hospital
    - (c) (a) and (b) both of above
    - (d) other

- (3) Which are the resources for finance for health services ?
  - (a) Central and state government
  - (b) Non profitable trusts
  - (c) Private individual expenditure
  - (d) All of the above
- (4) What should be attention in each country for finance of health care in each country ?
  - (a) Patient Right
  - (b) Regulation and Right
  - (c) Quality of Service
  - (d) All of the above
- (5) What is the short name of Global Institute for health ?
  - (a) WTO
  - (b) WHO
  - (c) GATT
  - (d) TRIPS
- (6) How many percentage of GDP India spend on its Health Care per annum as per 1990's data ?
  - (a) 6%
  - (b) 30%
  - (c) 20%
  - (d) 50%
- (7) As per systematic model of Education Structural and for achieving certain purpose and with laws and norms education means –
  - (a) Formal
  - (b) Non-formal
  - (c) (a) and (b) both
  - (d) Other
- (8) Home work and Home reading as per our needs and interest is the example of which type of education ?
  - (a) Formal
  - (b) Non-formal
  - (c) (a) and (b) both
  - (d) Other
- (9) The formula for cost-benefit analysis for Evaluation of Health is –
  - (a) $\frac{\text{Alternative benefit (i)}}{\text{Alternative cost (i)}}$
  - (b) $\text{Alternative benefit (i)} \times \text{Alternative cost (i)}$
  - (c) $\frac{\text{Alternative cost (i)}}{\text{Alternative benefit (i)}}$
  - (d) $\text{Alternative cost (i)} + \text{Alternative benefit (i)}$
- (10) What type of current formal education system in India ?
  - (a) Learning centric
  - (b) Exam centric
  - (c) knowledge centric
  - (d) Other
- (11) What is the short name of National Education Policy ?
  - (a) NIP
  - (b) NDP
  - (c) NEP
  - (d) NNP
- (12) In which division in Indian Education System is bearing from first standard to Graduate, Master and Research degree ?
  - (a) Technical Education
  - (b) General Education
  - (c) Diploma Education
  - (d) Other